

Ettepanekud Saverna terviseradade ümbruse riigimetsa metsatööde plaanimiseks

Ettepaneku esitaja	Ettepanek-kommentaar	RMK vastus
Saverna KesKus MTÜ esindajad 5. septembri arutelul	Ettepanek kujundada kogu suusaradade ümbrus ja KAH ala parkmetsaks: raiuda kõik kuused ja jätta alles kõik männid ja terved kased.	Arvestame metsatööde plaani koostamisel.
Saverna KesKus MTÜ esindajad 5. septembri arutelul	Ettepanek teha maapinna ettevalmistus ja istutada esimesel võimalusel männid.	Arvestame metsatööde plaani koostamisel.
Saverna KesKus MTÜ esindajad 5. septembri arutelul	Ettepanek koguda alalt raidmed ja võsa.	Arvestame metsatööde plaani koostamisel.
Saverna KesKus MTÜ esindajad 5. septembri arutelul	Ettepanek kavandada raied 2024. aasta augustisse ja teha tööd kuival ajal, et poleks rada de rikkumist.	Arvestame metsatööde läbiviimisel.
Saverna KesKus MTÜ esindajad 5. septembri arutelul	Ettepanek kasutada kogunud ja oskuslikke masinamehi raietöödel, et töö saaks kvaliteetne.	Arvestame metsatööde läbiviimisel.
Saverna KesKus MTÜ esindajad 5. septembri arutelul	Ettepanek raiuda jõe-äärselt heinamaalt võsa ulatuses, mis varjab radade valgustust.	Nõustume, kui rentnik seda soovib ja korraldab.

Saverna KesKus MTÜ esindajad 5. septembri arutelul	Ettepanek jätta raiumata põhja-poolne külg ja teha eraldi eraldis selle tähistamiseks.	Nõustume.
Saverna KesKus MTÜ esindajad 5. septembri arutelul	Ettepanek rajada puhkekoht.	Nõustume, kui rentnik seda soovib ja korraldab.
Saverna KesKus MTÜ esindajad 5. septembri arutelul	Ettepanek teha suusaradade kõrvale disc-golfi rada.	Nõustume, kui rentnik seda korraldab.
Indrek Hoop 5. septembri arutelul	Ettepanek jätta kõik raiumata ja vajadusel raiuda surnud ja radadele ohtlikud puud.	Ei nõustu.
Margus Tammai	Minu ettepane Kanepi vallas Saverna spordiradadel KAH-alal, on et teostatakse maksimaalselt surnud puude raiet, kuid mitte intensiivsemaid raieid.	Ei nõustu.
Silja Mall	Kuulsin plaanitavast raiest sellel alal ja loodan, et soovin maksimaalselt surnud puude raiet lähema 10 aasta jooksul Saverna spordiradade KAH-alal, kuid mitte intensiivsemaid raieid.	Ei nõustu.
Raido Kont	Kuna mina ning minu lapsed on Saverna spordiradade kasutajad, siis esitan siin omapoolse ettepaneku sealse KAH ala (kvartal SV079, eraldised nr. 1, 2 ja 21) metsa majandamiseks. Minu peamine sõnum on, et vastavatel eraldistel võiks kindlasti loobuda uuendusraiest. Peamised põhjendused selleks on järgmised: 1) looduses viibides (näiteks sportides) tunneb vähemalt osa inimesi ennast oluliselt paremini, kui nad on ümbritsetud vanast metsast; 2) spordirajad asuvad maantee läheduses ning vana mets aitab oluliselt puhverdada sealt tulevat liiklusrüütu; 3) kui suusarajad on ümbritsetud vana metsaga, siis võib talvine suusaradade hooldus olla lihtsam, sest lageda alaga võrreldes ei tuisa need nii kiiresti täis; 4) eraldised asuvad Leevi jõe veekaitse piiranguvööndis. Kuna surnud puud ei ole nendes eraldistes praegu palju, siis ei tundu ka sanitaarraie kuidagi hädavajalik ning vähemalt 10 a. perspektiivis võiks nende majandamisest üldse loobuda, jättes need looduslikule arengule.	Arvestame osaliselt. Metsaeraldiste piire ja raie ulatust on täpsustatud. Raiesse mineva ala pindala on 1,67 hektarit. Raie käigus säilitatakse valdav osa määndidest-kaskedest, raiealale jääb kokku ca 50 säilikpuud. Maantee servas kujundatakse, võsa väljaraiega, 6-7 meetristest määndidest-kaskedest servakooslus. Põhjapoolsesse külge (jõgi) jääb raiest välja 0,53 hektarine ala. Radade alguses, jõe ääres, säilib 0,22 hektarine kooslus.

Farištamo Eller	Toetame mõtet Saverna spordiradade KAH-alal, mis on 2,4 hektari suurune ja kus kasvab valdavalt 71-79 aastane kuuse-enamusega segamets ja mis on viimase aja suured tuuled ning massiivsed üraskilained hästi vastu pidanud, edaspidi samalaadsena edasi hoida.	Arvestame osaliselt.
Indrek Hoop	Sealse metsa isenditel-liikidel on kõige suuremad õigused sellele metsale (võrreldes spordiradade arendajate, metsamajandajate või kohalike inimestega), kuna seal on nende kodu.	Kommentaari puudub.
Indrek Hoop	Eestimaa Looduse Fondi nahkhirespetsialisti Lauri Lutsari sõnul on suure tõenäosusega antud metsa sellisena v.a. Saverna keskasulas (Pärna kinnistul) paikneva põhja-nahkhiire koloonia toitumisalana (seda kolooniat ja lähialasid on uuritud alles 2022. aasta suvest saati ning põhjalikumad infod annaksid pikemaajalised uuringud kuid riskid sellele kolooniale pole mõtet tõsta).	Arvestame osaliselt. Metsaeralduste piire ja raie ulatust on täpsustatud. Raiesse mineva ala pindala on 1,67 hektarit. Raie käigus säilitatakse valdav osa mändidest-kaskedest, raiealale jääb kokku ca 50 säilikpuud. Maantee servas kujundatakse, võsa väljaraiega, 6-7 meetristest mändidest-kaskedest servakooslus. Põhjapoolsesse külge (jõgi) jääb raiealast 0,53 hektarist välja. Radade alguses, jõe ääres, säilib 0,22 hektarist välja.
Indrek Hoop	Muu metsaelustiku kaitse - ka näiteks leevikestel on vaja kuskil elada (paljud liigid ei saa elada lageraielankidel või noores metsas), kuid selline lähenemine nagu valdavalt 08.09.2023 väli-koosolekul kõlama jäi, lisab "piisa niigi täis karikasse" ehk paljudel liikidel isenditel pole varsti piisavalt elu- ja toitumiskohti.	Arvestame osaliselt. Metsaeralduste piire ja raie ulatust on täpsustatud. Raiesse mineva ala pindala on 1,67 hektarit. Raie käigus säilitatakse valdav osa mändidest-kaskedest, raiealale jääb kokku ca 50 säilikpuud. Maantee servas kujundatakse, võsa väljaraiega, 6-7 meetristest mändidest-kaskedest servakooslus. Põhjapoolsesse külge (jõgi) jääb raiealast 0,53 hektarist välja. Radade alguses, jõe ääres, säilib 0,22 hektarist välja.
Indrek Hoop	Saverna terviseraja enamik lõike juba kulgeb selle sajandi vanemate ja värskemate lageraielankide keskel - las loodusenaotlejad saavad ka rekreatsiooni-keskkonnas oma elamuse. Ja praegu selles metsas pole midagi väga põletavat - kui antud metsas oleks massiline üraskirüüste või suur tormikahju, siis räägiksime läbi ilmselt teistel alustel.	Kommentaari puudub.

Indrek Hoop	Peale Nõukogude aega on Saverna keskasula lähedalt metsi raiutud niigi palju (sealjuures riigimetsas tehti viimase aastaga negatiivne rekord - mitte kunagi peale Nõukogude aega, pole Saverna keskasula lähedases riigimetsas nii palju lageraiet tehtud kui viimase aasta jooksul ehk ~10,5 ha suurusel alal, lisaks vähemalt üks valikulise raie ala) - pigem tuleks mõelda, kuidas olevikus-lähitulevikus võimalikult vähe raiuda (sealhulgas Saverna keskasula lähedases metsas).	Arvestame.
Indrek Hoop	On oluline kaitsta igasugust looduslikku/ maastikulist mitmekesisust.	Arvestame.
Indrek Hoop	Surnud puude raiest intensiivsem raie antud alal süvendaks lähialadel tuule-tormi (muuhulgas lähialadel rohkem tuule või tormi poolt heidetud elik murtud puid), puude kuivamise ja üraskiprobleeme.	Arvestame osaliselt. Metsaeraldiste piire ja raie ulatust on täpsustatud. Raiesse mineva ala pindala on 1,67 hektarit. Raie käigus säilitatakse valdav osa mändidest-kaskedest, raiealale jääb kokku ca 50 säilikpuud. Maantee servas kujundatakse, võsa väljaraiega, 6-7 meetristest mändidest-kaskedest servakooslus. Põhjapoolsesse külge (jõgi) jääb raiest välja 0,53 hektarine ala. Radade alguses, jõe ääres, säilib 0,22 hektarine kooslus.
Indrek Hoop	08.09.2023 KAH-ala väli-koosolekul tõstatatud rajamasina läbimahtuvuse väikse probleemi (terviseraja starditõusul) palun lahendada liivakallete suurendamise ja geotekstiili abil (nagu maanteed ääres sageli tehakse). Sealsed elusad puud ankuravad juurtega sealset pinnast ning pole mõtet neid kergekäeliselt sel põhjusel raiuda.	Kommentaari puudub.
Indrek Hoop	Säilib seenemets.	Arvestame.
Indrek Hoop	Kuuseokka probleem/ "probleem" suusaradadel suhteliselt lühikest aega suusatamisperioodil ning soojeneva ilmastiku tingimustes võib suure tõenäosusega kuuse okaste langetamisperiood langeda aega, kui suusatada enam ei saa.	Kommentaari puudub.
Indrek Hoop	On olemas hea alternatiiv - intensiivsemaks spordiraja arenduseks vallamaale Saverna keskasulas - noortepargi alale ning kõrvale põllule (sealhulgas lõuna poole kasealleed). Seal on olemas tehiskünkaid ning saab puuliikide ja valgustusega rohkem ning vähem haigettegevalt/ "haigettegevalt" varieerida. Kuna terviseraja arendajatel on olemas ka tulevikuunistus kunstlume tootmiseks, siis ka selle tegemise võimalused on ilmselt laiemad Saverna keskasulas, kui Saverna terviseraja piirkonnas.	Kommentaari puudub.
Indrek Hoop	Sealne loodusõpperada ei kaota isegi osaliselt oma mõtet.	Arvestame.

Indrek Hoop	Lasteaia- ja koolilastele oluline õpikeskkond ning oluline potentsiaalne õpikeskkond (isegi kui antud metsa potentsiaali ei kasutata praegu täiel määral ses vallas)	Kommentaari puudub.
Indrek Hoop	Vähemusega tuleks ka konsensust ja kompromisse otsida (ehk minu ning minu mõttekaaslastega antud teemal) - isegi, kui oleme kohalikus kogukonnas vähemuses oma vaadetega antud metsa tuleviku osas.	Arvestame. Vajadusel korraldame osapooltele täiendava metsakoosoleku.
Indrek Hoop	Minu vaadet antud metsa tuleviku osas jagavad vähemalt järgmised inimesed: kohalikust kogukonnast Ilse Hoop (Saverna külast), Margus Tammai (Saverna külast), Gert Laksberg (Saverna külast), Saverna Põhikooli endised õpilased Krista ja Merle Keedus (neil on endiselt emotsionaalne side antud metsaga kunagiste mälestuste põhjal; nad külastavad Lõuna-Eesti inimestena sageli oma vanematekodu Sulaoja külas), Raido Kont abikaasa ning kahe lapsega (Prangli külast) ning mujalt Silja Mall (Tal on emotsionaalne side selle metsaga; Tartu linnast), Pille Rossi (Tal on emotsionaalne side selle metsaga; Tartu linnast), Piret Tammela (Tal on emotsionaalne side selle metsaga; Kastre vallast, Uniküla külast) ja Lauri Lutsar (Tal on emotsionaalne side selle metsaga ning Ta on külastanud vähemalt kahel korral antud metsa nahkhiireuringute raames; Tartu linnast).	Arvestame. Vajadusel korraldame osapooltele täiendava metsakoosoleku.
Indrek Hoop	Minu tähtsaimad pühakojad on teatud metsad ning antud mets on üks nendest (eri probleemide korral aitavad mind erisugused metsad; teatud metsatüüpides on teatud meditatsiooni/ plavete/ "palvete"/ mõtete jaoks ja teatud teistsuguste).	Kommentaari puudub.

Ettepanekud Saverna spordiradade metsatööde plaani projektile

Ettepaneku esitaja	Ettepanek-kommentaar	RMK vastus
Raido Kont	<p>Täna põhjalikult koostatud Saverna spordiradade projekti ning selle koostamise käigus leitud võimalike kompromisslahenduste eest. Nagu näha, siis on väga erinevaid arvamusi, kuidas sealset metsa peaks majandama ning kõigiga samaaegselt arvestamine ei olegi võimalik. Samas saan aru, et ka vastavad otsused on juba paigas. Siiski, kuna tänaseni olid veel kommentaarid oodatud, siis saadan lihtsalt mõtete avaldamise eesmärgil veelkord oma arvamuse Saverna spordiradade alguse metsaeraldiste kohta. Minu peamised seisukohad on: 1) hoolimata raieküpsusest ei vaja need eraldised praegu tingimata mingil kindlal põhjusel uuendamist (näiteks ei ole need puistud kuidagi olulisel määral kahjustunud) ning see mets võiks vabalt kasvada ka näiteks 90 a. vanuseni, pakkudes kogu selle aja vältel inimestele endiselt meeldivat keskkonda rekreatsiooniks; 2) planeeritav raie tähendab hoolimata suuremast hulgast säilikpuudest siiski senise vana metsa muutumist sisuliselt männinoorendikuks ning terviseradade keskkond muutub seega oluliselt (sh. näiteks planeeritaval kitsal noore metsa ribal maantee servas ei pruugi olla sugugi piisavat mõju müra tõkestamisel). Ehk siis kokkuvõtvalt - kuna tegemist on siiski terviseradadega (inimeste puhkemetsaga), siis tundub palju inim- ja loodussõbralikum lasta sel metsal seal veel rahu vananeda, selle asemel, et tekitada sinna lageraielank.</p>	<p>Teeme osapoolte kokkusaamise 2024 juulikuul lõpus. Vaatame koos üle ja märgime täiendavalt ette küpsete kuuskede riba, mis kuulub maantee ja spordiraja vahel säilitamisele. Lisaks veel maantee äärne noorte mändide riba ja männi-kase-haava säilikpuud raja ääres.</p>
Indrek Hoop	<p>Minu meelest on parem ja paljudes tahkudes tasakaalustatum see mudel, mida kahe e-kirjaga 17.09.2023 ja 18.09.2023 üldiselt välja tõin (põhiosas failis "Argumente_Saverna_spordiradade_KAH_metsa_sailitamiseks_samalaadisel_kujul_02_Indrek_Hoop_15_09_2023.txt" 17-ne punktina). Võin vajaduse ja huvi korral seda mudelit täpsustada ja argumentatsiooni selle mudeli tugevustest laiendada.</p>	<p>Leiame osapooltele sobiva kompromisslahenduse.</p>
Indrek Hoop	<p>Ühe võimaliku kompromissvariandina võiks tõsisemalt kaaluda RMK metsatööde plaanis kirjeldatud mudelit, kui erinevad osapooled (RMK, looduskaitsejad, kohalikud...) suudavad kokku leppida Saverna keskasula lähedaste riigimetsamaade majandamise pikas perspektiivis (kirjalikult, allkirjadega kinnitatult) ehk kui suudame kokku leppida piisava hulga püsimeetsandusega kaetud metsamaade osas (, kuhu lageraieid ei planeerita, kui just erakorralised olud - näiteks rängad kahjurirüüste jäljed või tuulemurd seda ei nõua).</p>	<p>Leiame Saverna spordiradade metsa sobiva raielahenduse, mis arvestab metsa seisundit, radade vajadusi ja maantee võimalikke mõjusid.</p>

Indrek Hoop	Kui punkti all 2 toodud kopromissvariant ei peaks RMK'd ja/ või MTÜ'd "Saverna Kes Kus" piisavalt rahuldama, siis proovime antud metsatööde plaani projekti osas kõik kompromisse teha ehk lõpp-lahendusega rohkem "keskpõranda poole liikuda" - näiteks planeeritud metsatööde intensiivsust mahendades ala lääne- ja lõunaserva piisava loodusliku puhvri (ehk laias laastus metsa praegusel kujul - välja arvatud ehk surnud puud) jätmist, kus kasvamas suurtele tuultele-tormidele vastupidavamad puud kui näiteks ala keskosas või pisikest/ pisikesi häilraiet/ häilraieid tehes, et edaspidi kasvaks seal mitmekesisem mets, kui planeeritav mudel pakuks. Kusjuures ka ainult sanitaarraiet tehes või natuke intensiivsemat püsimeetsandus-mudelit rakendades ehk valikulist raiet tehes, on tagatud antud metsa looduslik uuendus (näiteks noored kuused, noored haavapuud, noored pärnapuud). Või näiteks ajaliselt metsatööde plaani projektis kirjeldatud lahendusmudelit võimalikult hilja (, kui ekstreemsed olud just varem ei nõua) ehk varemalt 2032.-l või 2033.-l aastal rakendades.	Leiame Saverna spordiradade metsa sobiva raielahenduse, mis arvestab metsa seisundit, radade vajadusi ja maantee võimalikke mõjusid.
Indrek Hoop	Kui antud alal peaks suuremal või väiksemal pindalal istutuseks minema, siis võiks mitmekesistada istutusmaterjali (ehk mitte ainult männid) - näiteks tammedega (selle metsa kõrval pikki aastaid elanud Relvo Värton on rääkinud sealkandis varem asunud tammikust).	Arvestades jäetavate säilikpuude, metsaribade suurt mahtu ja paiknemist, on otstarbekas teha alal osaline männi istutus. Kindlasti lisandub looduslikku uuendust sh. tamme.
Indrek Hoop	Kindlasti tuleks säilitada ala lõunaserva noored puud Saverna-Põlva maantee ääres võimalikult tihedana (ehk maksimaalselt remmelgaid eemaldades, kuid võimalikult vähe allesjäävaid puid vigasatades), et võimaliku raie tagajärgi pehmendada.	Harvendame mõõdukalt ja kasvamajäävaid puid ei kavatse vigastada.
Indrek Hoop	Ma pole nõus väitega, et sanitaarraie-mudeli korral tuleks seda (sanitaarraiet) teha ajaliselt tihedasti - kui ei juhtu midagi ekstreemset, siis pole korra kümnendis raiest sagedamat vaja (nagu näitavad reaalsed näited viimastest kümnenditest kasvõi Saverna kandis).	Niinimetatud sanitaarraie-mudeliga tegutsemine ei ole kestlik ja ei oleks suunatud metsa uuendamisele.
Indrek Hoop	Ma rõhutan veelkord 09.2023 enda poolt saadetud faili "Argumente_Saverna_spordiradade_KAH_metsa_sailitamiseks_samalaadsel_kujul_02_Indrek_Hoop_15_09_2023.txt" 11.-ndat punkti ehk on olemas hea alternatiiv (vähemalt 2,4 ha suurusel alal) intensiivsemaks spordiraja arenduseks vallamaale Saverna keskasulas - noortepargi alale ning kõrvale põllule (sealhulgas lõuna poole kasealleed). Seal on olemas tehiskünkaid ning saab puuliikide ja valgustusega rohkem ning vähem haigettegevalt/ "haigettegevalt" varieerida. Kuna terviseraja arendajatel on olemas ka tulevikuunistus kunstlume tootmiseks, siis ka selle tegemise võimalused on ilmselt laiemad Saverna keskasulas, kui Saverna terviseraja piirkonnas. Ehk sisuliselt hetkel puudub põletav vajadus nii intensiivseks raieks nagu antud metsatööde plaani projekt ette paneb.	Saverna spordiradade metsa järgmiseks kümnendiks kavandatud raie - metsa uuendamine ei ole intensiivne. Metsatööde plaan ei käsitle alternatiivse raja, tehislume tootmist jms teemasid.

Roheline Pärnumaa MTÜ/Riina Georg; Päästame Eesti Metsad MTÜ/Farišta mo Eller	Soovime RMK vastuseid, kas RMK on kontrollinud ala EELIS-es leitavate andmete põhjal? Palume peale kontrollimist vastuseid; kas kogu Kauksi KAH-alal on kõik loodusväärtuste ja VEPinventuurid tehtud, kas RMK on kontrollinud maakonnaplaneeringu põhjal rohevõrgustiku paiknemist ja lähtub sellest KAH-alal raieid plaanides? Mida näevad ette asjaomase maakonnaplaneeringu ja valla üldplaneeringu (kehtiva ja võimaliku koostamisel oleva) kaardid; ning kas RMK arvestab dokumentides toodud rohevõrgustiku tsoneeringuga ja tagab, et kavandatavate raietega jääksid rohevõrgustikus asuvad metsaökosüsteemid toimima, sh kumulatiivselt koos samas rohevõrgustikus seni tehtud raiete jm intensiivse majandustegevuse, nt maavara kaevandamisega? Kas KAH-ala piirid on pandud õigesti?	Metsatööd on plaanitud arvestades kehtivaid seaduseid ja kehtivaid piiranguid. KAH ala piirid on Kanepi vallaga kokku lepitud üldplaneeringu (ÜP) protsessis.
Roheline Pärnumaa MTÜ/Riina Georg; Päästame Eesti Metsad MTÜ/Farišta mo Eller	Raieid ei saa ega tohi enne aladel kavandada, kui ei ole teada raiete mõju tagajärgi konkreetse raieala loodusväärtustele.	Koostasime metsatööde plaani arvestades kehtivat seadusandlust ja teisi nõudeid, mis tagab ka väärtuste säilimise.
Roheline Pärnumaa MTÜ/Riina Georg; Päästame Eesti Metsad MTÜ/Farišta mo Eller	Arutelul tehti ettepanek majandada metsa püsimeetsana, parkmeetsana, kasutades valikraiet. Keskkonnaühendused toetavad seda seisukohta täielikult kõikidel KAH -aladel üle Eesti.	Suurem osa arutelul osalenutest soovis valik- või sanitarraie asemel lageraiet kogukonna esitatud tingimustel. Oleme alal kavandanud parkmetsa ilmeline lageraie: suure säilikpuude (mänd, kask, haab) arvuga, vajalike puhverribadega ja põhjapoolse eraldise säilitamisega.
Roheline Pärnumaa MTÜ/Riina Georg; Päästame Eesti Metsad MTÜ/Farišta mo Eller	Metsa tuleb majandada metsa kaitstes, milleks metsaseadus ja säästva arengu seadus ka kohustuse loob. KAH-aladel tuleb tagada kohalike kogukondade huvid, avalik keskkonnahuvi ja metsad säilitada. Vaid vajadusel teostada elamutega piirnevates puistutes püsimeetsanduse raames valikraiet ning hoiduda teistest raieliikidest ülemäärase kahju tõttu, mida need metsaökosüsteemile tekitavad.	Oleme metsatöid plaanides arvestanud kohalike inimeste ja radade kasutajate ettepanekute ja arvamustega.

Roheline Pärnumaa MTÜ/Riina Georg; Päästame Eesti Metsad MTÜ/Farišta mo Eller	RMK-l tuleb hakata täitma EL loodusdirektiivi sätteid ja RMK poolt deklareeritud loodus-ja metsahoiu eesmäärke, mis on toodud RMK kodulehel.	Metsatööd on plaanitud arvestades kehtivaid seaduseid ja kehtivaid piiranguid.
Roheline Pärnumaa MTÜ/Riina Georg; Päästame Eesti Metsad MTÜ/Farišta mo Eller	Soovime kõikidele seisukohtadele ja küsimustele konkreetseid vastuseid e-posti teel (lisaks võimalikele RMK kodulehel avaldatavatele vastuste kokkuvõttele).	Ettepanekute vastuste kohta saadame teate e-kirjaga.